

Továbbra sem megfelelőek a szabálysértési fellebbezési szabályok

Az **Alkotmánybíróság** az Utcajogász gyermekprostitúcióra kényszerített és emiatt szabálysértési bírsággal sújtott ügyfelének alkotmányjogi panaszügyében 18/2020. (VII. 21.) [határozatában](#) megállapította, hogy **a szabálysértési bíróság érdemi végzése elleni fellebbezési eljárási szabályok nem biztosítják a jogorvoslathoz való jogot.**

Az alkotmányjogi probléma lényegét összefoglalva a panaszolt ügyben az elsőfokú tárgyaláson bejelentésre került a fellebbezés, így az ügy felterjesztésre került a másodfokú bírósághoz. A másodfokú bíróság tanácsulását viszont úgy tartotta meg, hogy az elsőfokú bíróság írásba foglalt határozatának, azaz az írásbeli indokolásnak a postai kézbesítése még meg nem történt meg. A **másodfokú bíróság tehát úgy bírálta felül – törvényi lehetőség hiányában – tárgyalás nyilvánossága nélkül a fellebbezést, hogy a fellebbezés tényén kívül semmilyen védelmi szempontot nem ismert**, hiszen azt a képviselő – a részletes indokolás kézbesítésének hiányában – még be sem nyújthatta.

Az Alkotmánybíróság szerint a helyzetet bírói értelmezés nem tudta volna alkotmányosan feloldani, ezért felhívta az Országgyűlést a jogszabályból fakadó alapjogi probléma orvoslására, azaz arra, hogy 2020. december 31-ig alkosson olyan jogorvoslati szabályozást, amely kellő pontossággal részletezi az eljárás alá vont személy jogorvoslati lehetőségeit.

2020 decemberében úgy **módosult a szabályozás**, hogy a tárgyaláson hozott végzés írásba foglalására 3 napot ír elő a törvény, ami korábban nem volt. Az elsőfokú végzés a bíróságon megtekinthető és kérésre elküldik e-mailben is írásba foglalás után. Ha az eljárás alá vont személy bejelenti a fellebbezést a tárgyaláson, akkor 8 napon belül szabadon kiegészítheti, módosíthatja, miután megnézte az írásba foglalt végzést. Illetve azt is törvénybe iktatták, hogy a végzés kihirdetésekor a bíróság a tárgyaláson köteles átfogó tájékoztatást adni a jogorvoslat menetéről. Az Országgyűlés ezeken túl az alaptörvény-ellenes helyzetet azzal kívánta kiküszöbölni, hogy **az elsőfokú bíróság az iratokat nem a fellebbezés beérkezését követő, hanem a fellebbezés benyújtására nyitva álló határidő leteltét követő öt napon belül küldi meg az illetékes törvényszéknek**. Változatlanul maradt a szabály, mely szerint a másodfokú bíróságnak az iratok érkezéstől számított 30 napon belül el kell bírálnia az ügyet.

A Szabálysértési Munkacsoport szerint a módosítás bár javított a helyzeten, az továbbra sem biztosítja teljes mértékben a hatékony jogorvoslathoz való jogot. Az alábbi két esetben mutatjuk be, hogy míg az első példában szereplő élethelyzetre megoldást jelent a szabálysértési törvény 2020-as módosítása, addig a második esetben továbbra is fennáll az alapjogsérelem veszélye:

1. A szabálysértési tárgyaláson az eljárás alá vont személy vagy képviselője nem jelenti be a fellebbezést, hanem él a 8 napos fellebbezési határidő adta lehetőséggel.

Ebben az esetben nem indul meg a másodfokú bíróság felé az iratok felterjesztése, hiszen amíg nem érkezik be semmilyen jogorvoslati nyilatkozat, az iratanyag is az elsőfokú bíróságnál marad. Kizárt tehát az alkotmányjogi panaszban leírt probléma.

2. A szabálysértési tárgyaláson az eljárás alá vont személy vagy képviselője bejelenti a fellebbezést.

Ebben az esetben nyerhetne jelentőséget a jogszabály-módosítás, mely szerint a bíróság az iratokat a fellebbezés benyújtására előírt határidő leteltét követő öt napon belül megküldi az illetékes törvényszéknek. Az idézett jogszabály tehát csak azt határozza meg, hogy a fellebbezési határidő utáni

első napon, azaz a tárgyalást követő 9. napon már fel lehet, de legkésőbb a tárgyalást követő 13. napon mindenképp fel kell terjeszteni az iratokat. Azonban a gyakorlatban lehetséges, hogy a fellebbezést a tárgyalás utáni 10. naptári napon adják postára, hiszen a 8 napos fellebbezési határidő utolsó napja akár munkaszüneti napra is eshet. Ha tehát a már bejelentett, de még nem indokolt fellebbezés esetén az eljárás alá vont személy él a fellebbezési határidő maximumával, nem garantálható, hogy a fellebbezés előbb megérkezik az elsőfokú bírósághoz, mint ahogy a felterjesztés megtörténik.

Hasonló - felterjesztésből fakadó - probléma a büntetőeljárásban nehezen fordulhat elő, hiszen a kihirdetés útján közölt határozathozatal után ugyan három napon belül legkésőbb nyilatkozni kell a fellebbezésről, az ügyészség útján való felterjesztés azonban sokkal lassabb, mint a szabálysértési eljárásban: az írásba foglalás után több hétbe telik. A szabálysértési bírósággal szemben a büntetőbíróság nem 30 napon belül dönt a fellebbezésről, hanem csak az iratok érkezését követő két hónapon belülre tűz valamilyen ülést.

Annak ellenére, hogy ugyanazokat a jogszabályokat alkalmazták egy másik ügyben az Alkotmánybíróság 2021. novemberében arra hivatkozással utasította el a panaszt, hogy a 18/2020. (VII. 21.) AB határozatban már megállapította a jogalkotó mulasztását, és azóta a jogalkotó megfelelően módosította a szabálysértési törvényt. A Társaság a Szabadságjogokért ügyfelének ügyében ugyanaz történt meg, mint a már ismertetett gyermekprostitúciós ügyben. Egy ligetvédő aktivistát úgy marasztaltak el szabálysértésért, hogy nem kézbesítették neki az első fokú határozatot, ami ellen ugyan a tárgyaláson élt fellebbezéssel, de jelezte, hogy a fellebbezés indokait csak akkor tudja kifejteni, ha megkapja az írásba foglalt végzést. Időközben azonban a másodfokon eljáró bíróság jogerősen elmarasztalta, anélkül, hogy a fellebbezés kiegészítését kérte volna. Az Alkotmánybíróság a 3517/2021. (XII. 13.) AB határozatában a bírói döntés vizsgálatát elutasította, mert az alkotmányértő gyakorlat nem a bírói döntésből fakadt, hanem az alkotmányellenes szabályok okozták, amelyeket azóta a jogalkotó módosított. A testület tehát hiába ítélete meg úgy, hogy az ügyben alkalmazott jogszabályok sértik a jogorvoslathoz való jogot, mégsem semmisítette meg a bírói döntést, azaz nem orvosolta az aktivista alapjogsérelmét. A két panasz eltérő kezelésének furcsasága, hogy ugyan közel egyszerre érkeztek be az Alkotmánybírósághoz, az ügyek egyesítése helyett elbírálásukra közel másfél év eltéréssel került sor.

A Szabálysértési Munkacsoport javaslata szerint abban az esetben, **ha szabadságkorlátozásra nem kerül sor, a fellebbezési határidőnek** a tárgyaláson meghozott végzés esetében a tárgyaláson kívül meghozott végzéshez hasonlóan az írásba foglalt, indoklással ellátott **végzés kézbesítésétől lenne szükséges indulnia**. Ez egyrésztől garantálná, hogy az eljárás alá vont személy részleteiben megérthesse a végzés indokait és nyolc napja legyen mérlegelni, hogy benyújtsa-e a fellebbezését. Másrésztől kizártná válnának az olyan esetek, mint amelyek a két alkotmányjogi panaszügyben előfordultak.